

Sygn. akt IV CSK 211/20

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa K.G.
przeciwko D.M.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 25 czerwca 2019 r., sygn. akt V ACa 412/17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania wobec wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierza w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisanie jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych

sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie jako środek zaskarżenia uruchamiający kontrolę wydanego orzeczenia w kolejnej, wyższej instancji.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 czerwca 2019 r. powódka K.G. oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można przypisać przedstawionemu przez skarżącą uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej. Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej, a tym samym dla oceny, czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, mają zarzuty naruszenia prawa procesowego. Zarzuty naruszenia prawa materialnego są bowiem oceniane na podstawie stanu faktycznego stanowiącego podstawę wydania orzeczenia zaskarżonego skargą kasacyjną, którymi to ustaleniami Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej. Tym samym nie jest skuteczny zarzut naruszenia prawa materialnego podniesiony w skardze kasacyjnej nieoparty na ustaleniach sądu drugiej instancji, lecz ustaleniach, które zdaniem strony skarżącej sąd drugiej instancji powinien był w sprawie ustalić. Z tej przyczyny nie można uznać za oczywiście uzasadnionego zarzutu naruszenia prawa materialnego podniesionego w skardze kasacyjnej (art. 82 k.c.) w świetle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

Nie można także uznać skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnionej z uwagi na zarzuty wypełniające podstawę skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. W świetle obowiązujących w dniu zamknięcia rozprawy przepisów złożenie przyrzeczenia przez biegłych nie miało charakteru bezwzględnie obowiązującego. Zgodnie bowiem z art. 282 § 2 k.p.c. do przyrzeczenia biegłych stosuje się przepisy dotyczące przyrzeczenia świadków. Te zaś dopuszczały możliwość zwolnienia świadka od przesłuchania za zgodą stron (art. 267 *in fine* k.p.c.). Nie ulega wątpliwości, że w przypadku braku zgody stron na odstąpienie od złożenia przyrzeczenia przez biegłego dochodzi do naruszenia wyżej wskazanych przepisów. Nie oznacza to jednak, że czyni to skargę kasacyjną opartą na tym zarzucie oczywiście uzasadnioną. Zgodnie bowiem z art. 162 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem Apelacyjnym, strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. Analiza akt sprawy wskazuje, że powódka, która była reprezentowana w postępowaniu apelacyjnym przez profesjonalnego pełnomocnika, ani w piśmie procesowym z dnia 6 maja 2019 r. - k. 467), wniesionym po doręczeniu mu pisemnej opinii biegłych, ani na rozprawie w dniu 24 czerwca 2019 r., poprzedzającej wydanie wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną, nie zwróciła uwagi na uchybienie przepisom postępowania przez Sąd Apelacyjny w tym zakresie przez wpisanie odpowiedniego zastrzeżenia do protokołu, a w skardze kasacyjnej, w tym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ogóle pominęła tę istotną dla zachowania prawa do podnoszenia tego zarzutu kwestię. Nie spełniało bowiem wymagania wynikającego z art. 162 k.p.c. oświadczenie zawarte w wyżej wymienionym piśmie procesowym z dnia 6 maja 2019 r., że powódka kwestionuje opinię w całości i wnosi o wezwanie biegłych na rozprawę w celu przesłuchania oraz oświadczenie złożone na rozprawie w dniu 24 czerwca 2019 r. (k. 292v), że pełnomocnik powódki „składa zażalenie do protokołu na oddalenie wniosków dowodowych”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że celem art. 162

k.p.c. jest pobudzenie inicjatywy procesowej stron, zapobieganie ich nielojalności przez zobligowanie do zwracania na bieżąco uwagi sądu na wszelkie uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego wyeliminowania i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony takich uchybień z zamiarem późniejszego wykorzystania ich w środkach zaskarżenia. Zasygnalizowanie sądowi pierwszej lub drugiej instancji popełnionego uchybienia na podstawie art. 162 k.p.c. jest warunkiem skutecznego podniesienia w apelacji oraz w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia przepisów postępowania, w tym odnoszących się do czynności dowodowych (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 144, z 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 103, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1998 r., I PKN 322/98, OSNP 1999, nr 20, poz. 641, z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 580/00, OSNP 2003, nr 14, poz. 332, z dnia 30 września 2004 r., IV CK 710/03, niepubl., z dnia 12 stycznia 2007 r., IV CSK 340/06, niepubl., z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 96/07, niepubl., z dnia 29 sierpnia 2013 r., I CSK 713/12, niepubl. oraz z dnia 30 września 2020 r., IV CSK 9/19, niepubl.). Z tych przyczyn nie można uznać, aby wniesiona skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona ze względu na podniesiony w niej zarzut naruszenia art. 282 § 1 i 2 w zw. z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Skoro nie można uznać skargi za oczywiście uzasadnionej z uwagi na podniesiony w niej zarzut naruszenia wyżej powołanych przepisów, to w konsekwencji nie są oczywiście uzasadnione także pozostałe zarzuty wypełniające podstawę skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., których zasadność aktualizowałaby się wówczas, gdyby uznać za skutecznie podniesiony zarzut naruszenia art. 282 § 1 i 2 w zw. z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. W tej sytuacji uznać należy, iż pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego w istocie zmierzają do zakwestionowania oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie i poczynionych na tej podstawie przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, na kanwie których wyrażone zostało stanowisko prawne, iż w okolicznościach faktycznych sprawy nie zachodziły przesłanki do zastosowania art. 82 k.c., co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, iż sąd nie ma obowiązku dopuszczania na wniosek strony dowodu z opinii kolejnych biegłych, czy instytutu naukowego tylko dlatego, że strona nie jest

zadowolona z treści dowodów dotychczas przeprowadzonych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1972 r., II CR 222/72, OSPIKA 1973, nr 5, poz. 93, z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, niepubl., z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 22, poz. 807, z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNAPiUS 2003, nr 7, poz. 182, z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, niepubl. i z dnia 26 września 2002 r., III CKN 213/01, OSNC 2003, nr 12, poz. 169).

W sprawie nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

as]

ke